

ŚLADEM WATAHY

BIESZCZADY

PRZEWODNIK TURYSTYKI SAMOCHODOWEJ

WSTĘP

Witaj w niezwykłym świecie Bieszczadów! Pragniemy zaprosić Cię do wyjątkowej podróży po tym malowniczym regionie, który jest prawdziwym klejnotem Polski. Bieszczady to nie tylko miejsce o niezwykle urodzie przyrodniczej, to także region o bogatej historii i kulturze, który skrywa wiele tajemnic i fascynujących opowieści.

Wyruszając w podróż samochodem po Bieszczadach, masz szansę odkryć niezliczone atrakcje i piękne krajobrazy tego regionu. Od dzikich górskich szlaków po urokliwe wioski, od bujnych lasów po kręte rzeki – każdy zakątek Bieszczadów kryje w sobie coś wyjątkowego, coś, co skradnie Twoje serce i zapadnie Ci w pamięć na zawsze.

Przygotowaliśmy dla Ciebie ten przewodnik, abyś mógł poznać Bieszczady z ich najlepszej

strony. Razem odkryjemy ich piękno, zatrzymując się na malowniczych punktach widokowych, poznając fascynującą historię regionu i degustując lokalne przysmaki. Ponadto czekają na Ciebie również niezapomniane atrakcje, takie jak zjazd tyrolką nad Sanem, park offroad, który gwarantuje emocje i wyzwania dla fanów jazdy terenowej, oraz idealne miejsca do obserwacji niezanieczyszczonego światłem nieba.

A to nie koniec! Przygotowaliśmy również relację wideo z naszej ekspedycji, którą znajdziesz na naszym kanale na YouTube. Zachęcamy do subskrybowania i obserwowania, aby nie przegapić żadnych emocjonujących przygód!

Gotowy na niezapomnianą przygodę? Wsiądź za kierownicę, włącz ulubioną muzykę i ruszajmy w drogę po Bieszczadach!

JAK KORZYSTAĆ Z PRZEWODNIKA

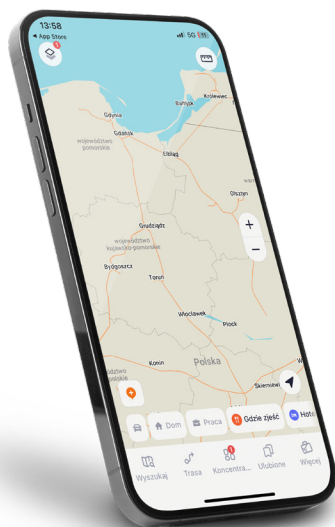
Pobierz pliki PDF (do wydrukowania lub w formie elektronicznej) oraz pliki KML i GPX do nawigacji GPS. Przewodnik Ekspedycji Oponeo to właściwe narzędzie z informacjami o trasie. Przeczytaj go przed wyjazdem i potem w trakcie jazdy. Pliki GPX są dla użytkowników urządzeń GARMIN – należy zainstalować je na swoim urządzeniu i tam otworzyć.

Prostsze (i darmowe) jest korzystanie z plików KML, zrób to według poniższej instrukcji:

Na telefonie lub tablecie (z systemem Android lub iOS) zainstaluj darmową aplikację Maps.Me. Prześlij pliki KML na wyżej wymieniony telefon lub tablet i otwórz je w aplikacji Maps Me. Do nawigacji w terenie z naszym Przewodnikiem Offroad wystarczy smartfon lub tablet (z systemem Android lub iOS) z odbiornikiem GPS. Gotowe! Teraz możesz korzystać z przewodnika i map podczas swojej wyprawy po Bieszczadach. Życzymy udanej podróży i niezapomnianych wrażeń!

UWAGA: Aplikacja lub urządzenie do nawigacji jest niezbędne do korzystania z tego przewodnika. Zainstaluj mapy na swoje urządzenie przed startem.

MATERIAŁY DO POBRANIA

MAPS.ME

PLIKI ZNAJDZIESZ TUTAJ:

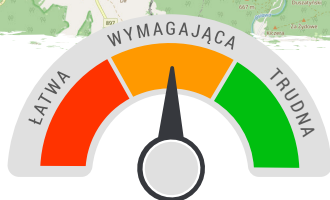
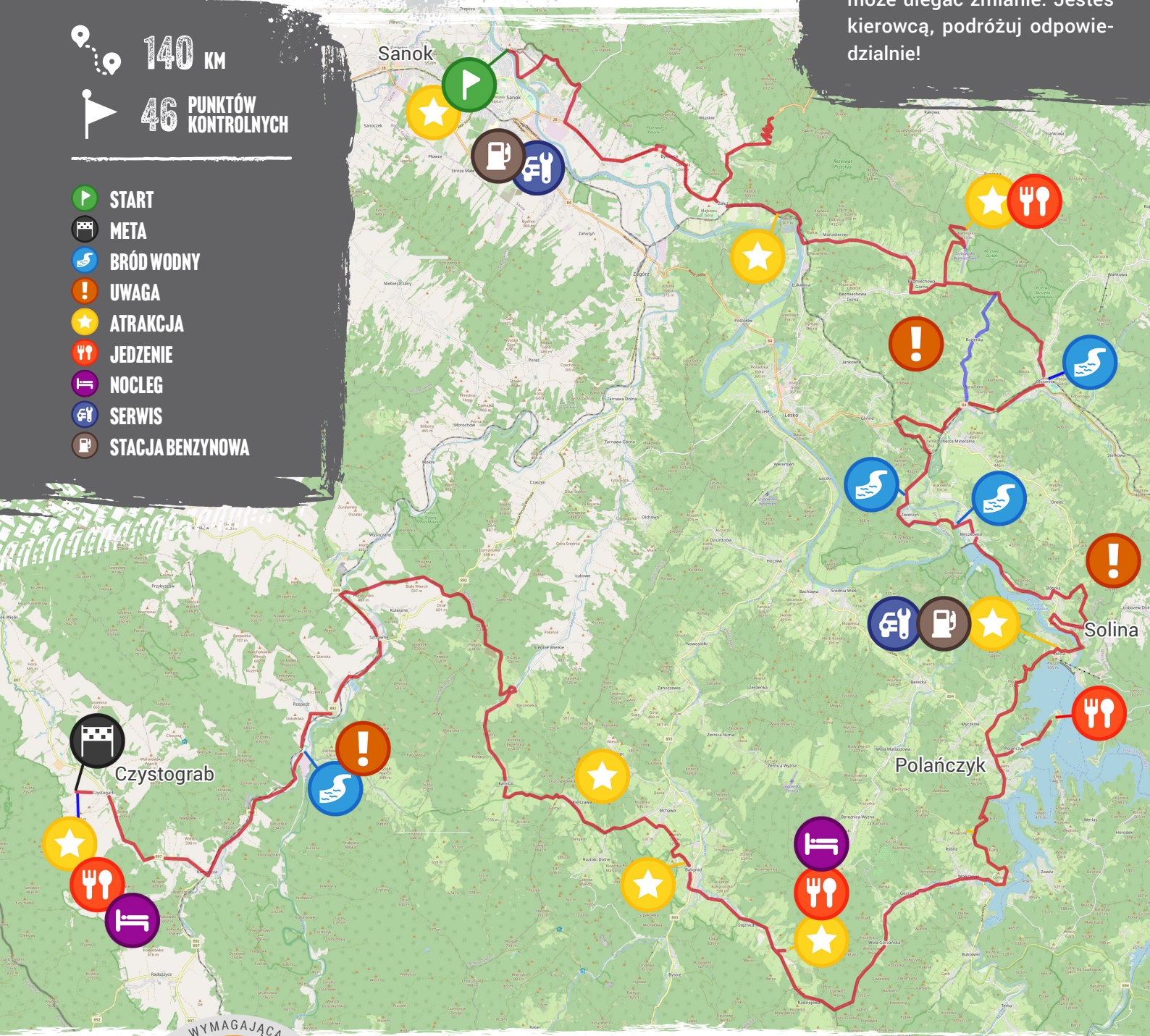
WWW.OPONEO.PL

INFORMACJE O TRASIE

UWAGA: Trasy wyznaczone są po drogach publicznych, dopuszczonych do ruchu pojazdów. Pamiętaj, że szlak ma charakter poglądowy i musisz stosować się do aktualnych przepisów i oznakowania, które może ulegać zmianie. Jesteś kierowcą, podróżuj odpowiedzialnie!

140 KM
46 PUNKTÓW KONTROLNYCH

- START
- META
- BRÓD WODNY
- UWAGA
- ATRAKCJA
- JEDZENIE
- NOCLEG
- SERWIS
- STACJA BENZYNOWA

 60%
ASFALT

 30%
SZUTRY

 10%
BŁOTO

MAPA DOSTĘPNA:
WWW.OPONEO.PL

PUNKT KONTROLNY 1. PARKING POD SKANSEMEM W SANOKU

Trasa rozpoczyna się w Sanoku, na parkingu pod skansenem Muzeum Budownictwa Wiejskiego.

Jest to największa tego typu ekspozycja w Polsce i jedna z największych w Europie. Zachęcamy do jej zwiedzenia, zwłaszcza z przewodnikiem, bowiem to doskonała okazja do szybkiego poznania historii regionu, po którym będziemy się poruszać. Koniecznie zwróć uwagę na sektor osady, który został poświęcony najstarszemu na świecie ośrodkowi górnictwa naftowego. Wrażenie robi to, że skansen „żyje”. Rynek tętni odgłosami działających kramów, kupców i warsztatów rzemieślniczych, odtworzonych z dbałością o szczegóły. W piekarni można kupić pieczywo robione według starych receptur, a w klimatycznej karczmie dobrze zjeść, zamawiając regionalne jadło.

Atrakcja: Na parkingu przy PK1 czynna jest często tyrolka. Wrażenia są niesamowite, bo do pokonania mamy 400 metrów zjazdu nad Sanem. To fantastyczne przeżycie, które zapamiętasz na długo! Sprawdź, jak się na niej bawiliśmy, w materiale wideo z Ekspedycji Oponeo, który jest dostępny na YouTube.

PUNKT KONTROLNY 2. ZJAZD Z DROGI

W tym miejscu polecamy skrócić w boczną drogę, aby zobaczyć kilka lokalnych ciekawostek.

Pierwsza to Krzyż Pańszczyźniany (PK 3), który pochodzi z 1848 roku. Warto mu się przyjrzeć, choćby ze względu na stan, w jakim się zachował. (Ech, gdyby tak nasze auta robione były z takiej stali...) Krzyż upamiętnia zniesienie pańszczyzny. Bardzo blisko tego miejsca znajdziesz pomnik żołnierzy 6. Pułku Strzelców Podhalańskich (PK 4), poległych 10 września 1939 roku podczas walki z niemiecką kolumną pancerną. Niedaleko tego miejsca znajduje się Rezerwat Polanki (PK 6). Tutaj zobaczysz cieszącą się popularnością ścieżkę dydaktyczną, przygotowaną przez miejscowe nadleśnictwo. Dowiesz się dzięki niej o bogatej przyrodzie regionu.

Podpowiedź: Polecamy zrobić postój przy wiacie turystycznej (PK 5) i udać się na spacer do wspomnianych wyżej miejsc.

PUNKT KONTROLNY 7. ZJAZD Z DROGI

Trasa ekspedycji prowadzi w prawo, ale najpierw polecamy pojechać prosto, by dotrzeć serpentykami do fantastycznego tarasu widokowego. Znajdziesz tu parking (PK8). Z tarasu będziesz podziwiał wspaniałą panoramę. To świetne miejsce na wypicie kawy w plenerze! (PK9)

PUNKT KONTROLNY 10. ZAMEK SOBIEŃ

Bezpośrednio z parkingu (PK10) wąska ścieżka (przez kolejny rezerwat przyrody) prowadzi do ruin Zamku Sobień (PK11). Znajdziesz tutaj kilka malowniczych punktów obserwacyjnych doliny rzeki San. Miejsce bardzo klimatyczne. Warto zostać tutaj trochę dłużej! Zamek Sobień to pozostałości po średniowiecznej budowli obronnej. Co ciekawe, zbudowano go z drewna, a jedynie warowna wieża była kamienna. Jej pozostałości są dobrze zachowane do dziś.

UWAGA: Nie schodź z wyznaczonego szlaku. Teren góry objęty jest rezerwatem. Gdy zawitasz tutaj wiosną, zobaczysz wyjątkowe i rzadkie odmiany kwiatów, które są pod ochroną.

PUNKT KONTROLNY 12. SKRZYŻOWANIE DRÓG

Nasza trasa będzie dalej prosto, ale wcześniej polecamy skrócić w lewo i dojechać do szybowiska (PK13). To akademicki ośrodek Politechniki Rzeszowskiej, gdzie szkołą się kandydaci na pilotów. Obok hangarów infrastruktury lotniczej w szybowisku działa hotel i restauracja (PK14) z naprawdę dobrym jedzeniem.

PUNKT KONTROLNY 15. NA PRZEŁAJ!

Nasza trasa w wersji podstawowej będzie tutaj wzdłuż czerwonej linii. Jeśli masz jednak ochotę na trudniejszą jazdę, to skróć tutaj w zjazd z drogi (na prawo). W tej opcji trasy można przy okazji odwiedzić starą cerkiew (PK16).

UWAGA: Zaznaczamy, że niebieska linia trasy będzie dokładnie według oficjalnego (zgodnego z mapami geodezyjnymi) przebiegu dróg. W rzeczywistości drogi w kilku miejscach będą trochę inaczej (z dużym prawdopodobieństwem po prywatnych gruntach). Zachowaj tutaj szczególną ostrożność.

PUNKT KONTROLNY 17. **PRZEJAZD PRZEZ BRÓD WODNY**

Przecinamy tutaj rzeczkę Olszanica. Polecamy sprawdzić poziom wody, a w razie jej wysokiego stanu skorzystać z objazdu i mostu (PK18).

PUNKT KONTROLNY 19. **PRZEJAZD**

Przejeżdżamy pod torem kolejowym.

PUNKT KONTROLNY 20. **ROZJAZD**

Trasa ekspedycji prowadzi w prawo, ale polecamy pojechać na chwilę prosto do malowniczego, wąskiego mostu na Sanie (PK21).

PUNKT KONTROLNY 22. **BRÓD**

Pamiętasz San w Sanoku przy skansenie? Trudno uwierzyć, że to ta sama rzeka. Woda sięga tu zwykle do kolan, ale zawsze warto sprawdzić jej stan przed przejazdem. Jeżeli uważasz, że nie dasz rady pokonać tej przeszkody wodnej, to zawróć na pobliski most (PK21).

PUNKT KONTROLNY 23. **SKRZYŻOWANIE**

Trasa ekspedycji prowadzi tutaj w lewo, ale polecamy pojechać na chwilę prosto, aby zobaczyć Cudowne Źródło w Zwierzyniu (PK24). To przygotowane dla turystów miejsce o duchowym charakterze. Zachęcamy do skosztowania cudownej wody. Niech moc będzie z Tobą!

PUNKT KONTROLNY 25. BRÓD

To kolejny przejazd przez San. Jak zwykle polecamy sprawdzić poziom wody i dobrze się przygotować!

PUNKT KONTROLNY 26. ZAPORA WODNA W MYCZKOWICACH

Polecamy zostawić tu samochód (PK26) i wybrać się na spacer po zaporze wodnej w Myczkowcach (PK27), która jest dostępna dla zwiedzających.

PUNKT KONTROLNY 28. ZJAZD NA OFFROADOWĄ PĘTLĘ!

Teraz pobawimy się trochę w terenie, zapinaj pasy i sprawdź ciśnienie w oponach! Jeżeli masz chwilę, to zajedź do pobliskiego kamieniołomu. To tutaj kręcono sceny z serialu *Wataha*. Porzucony kamieniołom w Bóbrce był kiedyś jednym z największych w Bieszczadach. Na retorty, czyli piece do wypalania węgla drzewnego, natknąć się tu można w wielu miejscach. Część jeszcze działa i smolarze wypalają w nich węgiel. Nad lasem unosi się wtedy charakterystyczny biały dym.

PUNKT KONTROLNY 29. SOLINA

Punkt kontrolny przy zjeździe na parking najbliższej zapory, ale w Solinie jest wiele parkingów.

Solina to jeden z najczęstszych kierunków turystycznych w Bieszczadach. Warto zatrzymać się, aby wszystko zobaczyć i wyrobić sobie własne zdanie. Z zapory rozpościera się panorama Jeziora Solińskiego. Zbiornik ten powstał w latach 60. i należy do największych w Polsce. Podobnie jak wcześniej oglądane Jezioro Myczkowskie, oprócz roli wyrównawczej i energetycznej, pełni również funkcję rekreacyjną. Z zapory zobaczyć można także wielkie ryby krążące tuż pod powierzchnią wody. W sezonie czynne są liczne bary i restauracje. Ciekawą atrakcją może być rejs stateczkiem albo pełna podniebnych widoków przejażdżka nową kolejką gondolową, której wyciąg przebiega bezpośrednio nad zaporą.

PUNKT KONTROLNY 30. ZJAZD NA POSILEK!

Nasza trasa wiedzie tutaj prosto, ale wcześniej polecamy skrócić w lewo, do oberży w Polańczyku. Oberża nazywa się Zakapior (**PK31**). Ma unikalny charakter, dobre jedzenie i wiele pozytywnych opinii. Zachwyca też klimatyczny Polańczyk. To drugi największy po Solinie ośrodek wypoczynkowy w Bieszczadach o statusie uzdrowiska, gdzie leczy się choroby przemiany materii, układu ruchu, górnych dróg oddechowych i moczowych. Jest tu trochę ciszej i spokojniej niż w Solinie, jak na uzdrowisko przystało.

PUNKT KONTROLNY 32. GÓRA PLISZ

Jeszcze niedawno były tu tylko pola i łąki. Teraz ruszyła już zabudowa i nasza trasa straciła nieco na terenowej trudności. Krajobraz Bieszczad stałe się zmienia i widać mnóstwo nowych inwestycji. Czy to dobrze? Oceń sam!

PUNKT KONTROLNY 33. SKRZYŻOWANIE

Trasa ekspedycji wiedzie prosto, ale zachęcamy do zjazdu na chwilę w prawo, aby zobaczyć małą cerkiew (**PK34**). Zbudowano ją w 1835 roku, a służyła grekokatolikom. Obecnie odbywają się tu nabożeństwa rzymskokatolickie. Obok znajduje się cmentarz parafialny, który także warto zobaczyć.

PUNKT KONTROLNY 35. NATURA PARK

Konieczne zjedź w prawo, aby zobaczyć ośrodek Natura Park (**PK36**). Znany jest on w środowisku offroad jako jedno z największych obszarowo miejsc udostępnionych dla fanów sportów motorowych. Liczne wzniesienia, szlaki, próby terenowe dostępne dla prawdziwych zapaleńców. My tutaj zostaniemy na dłużej! Zobacz, jak się tutaj bawiliśmy, w materiale wideo z ekspedycji Oponeo, które jest dostępne na YouTube.

Ciekawostka: Natura Park to również miejsce planu zdjęciowego serialu *Wataha*. Jeżeli jesteś fanem serialu, to wystarczy, że zapytasz obsługę obiektu o wskazanie miejsc powiązanych z serialem. Dotrzesz do nich na quadzie lub specjalnie przygotowaną terenówką.

PUNKT KONTROLNY 37. SKWER W BALIGRODZIE

Wjeżdżamy do Baligrodu i objeżdżamy skwer, na którego środku stoi w charakterze pomnika czołg T34 z czasów II wojny światowej. Baligród to obecnie duża wioska. Ma jednak sporo elementów architektury małomiasteczkowej. Jej historia jest bardzo burzliwa, a najtragiczniejsze czasy to okres I wojny światowej. Do jej wybuchu mieszkali tu dość zgodnie Polacy, Żydzi i Ukraińcy. Kiedy Baligród zajęli Niemcy (pomagali im ówcześni sojusznicy – Słowacy, co nie jest powszechnie znane), okupacyjną administrację powierzono Ukraińcom. Ci zaczęli represjonować Polaków, biorąc odwet za ich wcześniejszą dominację. Narastać zaczęła wzajemna nienawiść. W tym czasie na rozkaz Niemców wymordowano około 800 tutejszych Żydów. Potem, już po wycofaniu się wojsk niemieckich, ukraińskie oddziały UPA zamordowały 42 Polaków. W odwecie, po wielu krwawych walkach, dokonano wysiedlenia Ukraińców w ramach akcji „Wisła”. Podczas tej operacji zginął w pobliżu m.in. socjalistyczny bohater, generał Karol Świerczewski. Dziś warto w Baligrodzie zobaczyć cerkiew, kirkut i XIX-wieczny kościół katolicki (trzeba je odszukać samodzielnie). Nasz wyjazd z Baligrodu prowadzi rzadko uczęszczaną dróżką, gdzie czekać może nieco offroadowych emocji.

Ciekawostka: Tuż za Baligrodem, w okolicach studenckiej bazy namiotowej Rabe, znajdowała się Chata Szeptuna z serialu *Wataha*. Tej z serialu już tam nie znajdziemy, ale w okolicy jest kilka podobnych; położonych w lesie, z dala od zabudowań.

PUNKT KONTROLNY 38. ZJAZD NA ASFALT

Wyjeżdżamy tu na asfalt. Przed nami fragment trasy obrzeżami Ciśniańsko-Werlińskiego Parku Krajobrazowego. Powstał on w 1992 roku. Ma ponad 50 tys. ha powierzchni i w 83% jest zalesiony. Wraz z Bieszczadzkim Parkiem Narodowym i Parkiem Krajobrazowym Doliny Sanu wchodzi w skład Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”. Żyje tu dużo dzikich zwierząt, m.in. niedźwiedzie, wilki, rysie i żbiki. Teren ten kiedyś był lepiej zagospodarowany. Jego walory znane były już w latach 30. XX w. W Cisnej i Jabłonkach istniały wtedy pensjonaty, a Komańcza miała osobną dzielnicę lotniskową. Wytoczono wówczas wiele szlaków turystycznych. Niestety II wojna światowa zahamowała rozwój ośrodka.

PUNKT KONTROLNY 39. MOSTEK

Umożliwia przejazd nad Kalniczką.

Ciekawostka: W Solinie znajduje się ośrodek wypoczynkowy Rewita. To ten obiekt został zaaranżowany na komendę policji w serialu *Wataha*.

PUNKT KONTROLNY 40. PARKING

Możliwy spacer w celu zwiedzenia cerkwi oraz cmentarza po drugiej stronie drogi.

PUNKT KONTROLNY 41. MOSTEK

UWAGA: Jego nośność to tylko 1,5 tony, ale obok jest bród. Zanim wjedziesz do wody, sprawdź jej poziom i stan wyjazdu na drogę za mostem. W razie potrzeby skorzystaj z objazdu innym mostem (PK42).

PUNKT KONTROLNY 43. PARKING

Jeżeli interesują Cię obiekty sakralne, możesz zostawić tu auto, aby na piechotę zwiedzić cerkiew (PK44).

PUNKT KONTROLNY 45. SKRZYŻOWANIE

Tutaj znajdziesz kolejny obiekt skaralny na trasie ekspedycji (zjazd w prawo). Ich zróżnicowanie świadczy o wpływie wielu kultur na rozwój tego regionu.

PUNKT KONTROLNY 46. STADNINA KONI HUCULSKICH

Nazywa się Chutir. To stadnina koni huculskich i miejsce przyrodniczych atrakcji. My skorzystamy z wyprawy konnej z przewodnikiem po okolicy. Polecamy też nocleg na sianie i lokalną kuchnię.

ZOBACZ VIDEORELACJĘ Z TEJ WYPRAWY:

WWW.YOUTUBE.COM/OPONEO